

RAAD 09 februari 2000 CONFORM

Gemeentebld I
2000 nr. 22

AGENDA NR. 10

Onderwerp: Bijdrage in het startkapitaal van het Pinetum
Blijdenstein.

Hilversum, 25 januari 2000

bijlage: ontwerp-besluit

Aan de gemeenteraad,

Amsterdam is sinds 1928 door schenking van de bankier Blijdenstein eigenaar van de bomentuin Pinetum Blijdenstein te Hilversum. De gemeente Amsterdam heeft bij de schenking de verplichting aanvaard de bestemming van de tuin tot bomentuin voor naaldbomen te zullen handhaven. Omdat de belangrijkste geldschietster van het Pinetum Blijdenstein heeft aangekondigd zijn jaarlijkse bijdragen te staken is sinds 1998 gewerkt aan de verzelfstandiging van het Pinetum. Ons college heeft eerder een bijdrage in het behoud van het Pinetum toegezegd onder een aantal randvoorwaarden. Deze voorwaarden zijn:

- dat ook de andere participanten en overheden bijdragen in de fondsvorming op basis waarvan het bestaansrecht van het Pinetum wordt gewaarborgd;
- indien het bestaansrecht van Pinetum op enig moment verloren zou gaan deze bijdrage in welke vorm dan ook wordt terugbetaald aan de gemeente Hilversum;
- en de Stichting Pinetum haar medewerking zou verlenen aan een mogelijke toekomstige ontwikkelingen op de aanliggende locatie Schuttersweg/Jonkerweg.

Inmiddels hebben ook de Universiteit van Amsterdam (fl. 500.000,--), de provincie Noord-Holland (fl. 400.000,--), en de ministeries Onderwijs en Landbouw (fl. 1.000.000,--) een bijdrage toegezegd, waardoor het voortbestaan van het Pinetum is veilig gesteld. Nu alle bijdragen voor het startkapitaal zijn toegezegd kan de verdere uitwerking van de verzelfstandiging van het Pinetum plaatsvinden.

De gemeente Amsterdam heeft besloten de grond in voortdurende erfpacht uit te geven aan de Stichting Pinetum, omdat volledige overdracht van grond en opstallen aan de stichting op bezwaren van de erven Blijdenstein stuit en omdat gemeente Amsterdam als gevolg van de schenking verplicht is te waken over het behoud van de bestemming van de bomentuin.

Een korte geschiedenis

Het Pinetum Blijdenstein is een fraai aangelegde minihortus botanicus, circa 2 hectare groot, gelegen in de gemeente Hilversum en het enige overgebleven deel van het landgoed Vogelenzang. Het is gesticht door Benjamin Willem Blijdenstein, bankier en directeur van de Twentsche Bank, die zich in 1881 op het landgoed Vogelenzang vestigde en daar de basis heeft gelegd voor een thans nationaal en internationaal erkende uniek verzameling coniferen van veelal exotische oorsprong. Bij akte van schenking werd het Pinetum Blijdenstein in 1929 eigendom van de gemeente Amsterdam uit de overweging dat de heer B.W. Blijdenstein "het terrein zijner werkzaamheden in Amsterdam had" en de erfgenamen er prijs op stelden het vorenbedoelde studiemateriaal (de Pinetum-collectie) aan de Universiteit der Gemeente ten goede te laten komen. Tot 1961 wordt het Pinetum Blijdenstein evenals de Hortus Botanicus te Amsterdam (er is een goede samenwerking tussen deze tuinen inzake collectiebeheer en ontwikkeling) beheerd door de Gemeente Universiteit. In 1961 wordt de Universiteit een zelfstandige rechtspersoon, de Universiteit van Amsterdam, waaraan de gemeente Amsterdam in het jaar van

van Hortus Botanicus, maar niet het Pinetum Blijdenstein, overdraagt. Het beheer van beide tuinen is vanaf dat jaar in handen van de Universiteit. Inmiddels heeft het Pinetum zich ontwikkeld tot een internationaal bekende collectie op coniferen gebied.

In 1983 komt een overeenkomst tot stand tussen de Universiteit van Amsterdam en de gemeente Hilversum, waarin is vastgelegd dat de gemeente Hilversum het onderhoud van de tuin voor haar rekening zal nemen. Vanaf dat moment wordt de tuin *grosso modo* materieel door de Universiteit en qua personeel door de gemeente Hilversum onderhouden. De verdeling van de verantwoordelijkheden is daarmee geformaliseerd. De in 1961 achterwege gebleven overdracht aan de Universiteit van Amsterdam wordt, wat beheer en exploitatie betreft, alsnog geregeld. De tuin heeft zich sindsdien zo voorspoedig ontwikkeld dat in het begin van de negentiger jaren het Pinetum door de Stichting Nederlandse Plantentuinen erkend wordt als onderdeel van de "Gedecentraliseerde Nationale Plantencollectie" (GNP)

De positie van de gemeente Hilversum

De gemeente Amsterdam wil het eigendom van het Pinetum overdragen aan de Stichting Pinetum onder de voorwaarden dat het Pinetum wordt gecontinueerd (een voorwaarde bij de schenking in 1929). Aan deze voorwaarden lijkt de Stichting, gezien de huidige financiële positie en het perspectief, niet te kunnen voldoen. De schenkingsakte van 1929 stelt dat de erven Blijdenstein het eigendom kunnen teruggeisen als de functie van Pinetum zou komen te vervallen. Dat staat de overdracht van het eigendom aan derden overigens niet in de weg. De gemeente Amsterdam acht het zeker stellen van een cultureel erfgoed buiten de gemeente Amsterdam niet tot haar primaire taak. Zij vindt echter uit het oogpunt van het behoud van cultureel erfgoed te ver gaan om geen passende bijdrage te verstrekken met de consequentie dat daardoor de exploitatie van het Pinetum ophoudt te bestaan en dat de erfgenamen het terrein kunnen opeisen.

De gemeente Amsterdam heeft besloten de gronden in erfpacht uit te geven voor een periode van 100 jaar, in voortdurende erfpacht tegen een afkoopsom van fl. 1,--. Daarbij is geregeld dat indien in een later stadium aan de bestemming van het Pinetum een einde komt, dan wel indien het erfpachtrecht wordt beëindigd de erfpachter het door de gemeente Amsterdam en overige instanties verstrekte startkapitaal ad fl. 2.500.000,-- moet worden teruggegeven.

Gelet op de bijzondere waarde van de collectie bijzondere bomen achten wij het instandhouden van het Pinetum van groot belang. Wij hebben dan ook eerder onder een aantal voorwaarden een eenmalige bijdrage van fl. 300.000,-- toegezegd. Bij nader inzien verdient het o.i. aanbeveling de bijdrage te verstrekken in de vorm van een renteloze lening aan de Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein voor onbepaalde tijd en zonder terugbetalingsverplichting. Hierdoor is de terugbetaling bij beëindiging of wijziging het het Pinetum beter gewaarborgd.

Op het terrein bevindt zich nog een woning waarbij volgens de destijds afgesproken voorwaarden de gemeente Hilversum de verplichting heeft om deze te onderhouden. Met het verzelfstandigen van de Stichting zal ook nadere regelingen moeten worden getroffen ten aanzien van de woning. De woning heeft thans achterstallig onderhoud. Over de over een te komen voorwaarden en regelingen ten aanzien hiervan zult u separaat worden geadviseerd.

Resumerend stellen wij u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit. De raadscommissie voor economie is gehoord. Haar advies ligt ter inzage.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de secretaris, de burgemeester,

J.E. Diepeveen

E.C. Bakker

S.22.0

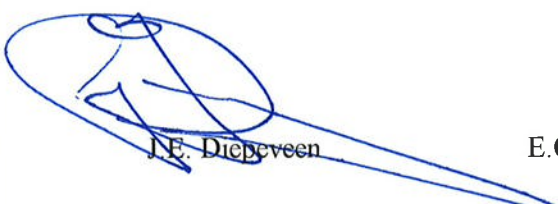
De raad van de gemeente Hilversum;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25 januari 2000,
nr. 22;

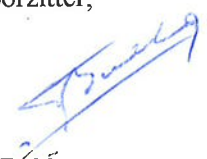
BESLUIT:

1. In te stemmen met een bijdrage in het startkapitaal van de Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein, zulks in de vorm van een renteloze lening, groot fl. 300.000,-- ten laste van de reserve grondbedrijf;
2. De onder 1. genoemde renteloze lening te verstrekken voor onbepaalde tijd en vrij van aflossingsverplichtingen;
3. In afwijking van het onder 2. bepaalde kan de renteloze lening op ieder moment door burgemeester en wethouders worden opgezegd dan wel onder nadere voorwaarden worden voortgezet op het moment dat de statuten van de Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein worden gewijzigd, deze stichting wordt ontbonden of de bestemming van de Pinetum wordt gewijzigd. De Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein verplicht zich alsdan het geleende bedrag ad fl. 300.000,-- (of het equivalent in euro's, waarbij 1 euro= 2,20371 nlgl) aan de gemeente Hilversum terug te betalen, welke dan ten gunste komt van de reserve grondbedrijf.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van 09 februari 2000
de secretaris, de voorzitter,

J.E. Diepeveen

E.C. Bakker